

Sygn.akt III AUa 391/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2013 r. w B.

sprawy ze skargi H. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 roku sygn. akt V U 1359/11

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 lutego 2013 r. sygn. akt V U 2142/12

- I. **zmienia zaskarżony wyrok i oddala skargę o wznowienie postępowania,**
- II. **zasądza od H. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

Sygn. akt III AUa 391/13

UZASADNIENIE

W dniu 20 grudnia 2013 roku H. M. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 roku w sprawie V U 1359/11, domagając się uchylecia decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 4 października 2011 roku, na podstawie której wstrzymano jej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku. Nadto skarżąca wniosła o zasądzenie odsetek za okres od dnia 1 października 2011 roku do chwili wznowienia wypłaty świadczenia. Jako podstawę wznowienia wskazała art. 401¹ k.p.c. Powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 w sprawie o sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285, lex numer 1227132), na podstawie którego stwierdzono niezgodność (w określonym zakresie) art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 lutego 2013 roku wznowił postępowanie w sprawie V U 1359/11, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 roku w ten sposób, że zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 4 października 2011 roku i wznowił wypłatę emerytury H. M. poczynając od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku, umorzył postępowanie w pozostałym zakresie i żądanie zasądzenia odsetek przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do rozpoznania.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 4 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wstrzymał wypłatę emerytury H. M. od dnia 1 października 2011 roku, powołując się na art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726). W uzasadnieniu podał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 roku w sprawie V U 1359/11. Od wyroku tego nie wniesiono apelacji, jest on prawomocny od dnia 21 grudnia 2011 roku. Sąd Okręgowy zważył, iż stosownie do art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że: art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22.11.2012 r. (Dz. U. 2012/1285). Wyrok Sądu Okręgowego z dnia 30 listopada 2011 roku w sprawie V U 1359/11, w której wniesiono o wznowienie postępowania, został wydany przy zastosowaniu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707). Wspomniany przepis stanowił, iż do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał skargę za zasadną dlatego na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał zmiany wyroku objętego skargą. Postępowanie w zakresie wypłaty H. M. emerytury od dnia 22 listopada 2012 roku należało umorzyć, albowiem z uwagi na treść decyzji organu rentowego z dnia 10 stycznia 2013 roku wydanie wyroku stało się zbędne. Stąd też na podstawie art. 355 § 1 kpc orzeczono jak w punkcie III sentencji wyroku. Odnośnie żądania zasądzenia odsetek Sąd I instancji wskazał, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Konsekwencją tego stwierdzenia jest w szczególności to, że orzeczenie sądu jest związane z treścią zaskarżonej decyzji. Skoro zatem w zaskarżonej decyzji nie orzeczono o odsetkach, to w tej kwestii właściwy jest organ rentowy. Z tego względu na podstawie art. 464 § 1 kpc orzeczono jak w punkcie IV wyroku.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa materialnego tj. art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez wznowienie prawa do emerytury od dnia 1 października 2011 roku w sytuacji, gdy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku nie miał wpływu na jej prawo do świadczenia i nie dawał podstawy do wznowienia postępowania w jej sprawie.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna.

H. M. nabyła prawo do emerytury od dnia 1 września 2007 roku. Wypłata świadczenia została zawieszona na podstawie przepisów art. 103 ust. 2a ustawy, ponieważ odwołująca kontynuowała zatrudnienie bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego wykonywała je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Po zmianie przepisów, wypłata emerytury została podjęta. Następnie zaś decyzją z dnia 4 października 2011 roku ponownie zawieszono wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawczynię zatrudnienia.

W wyroku, który powołała wnioskodawczyni jako podstawę wznowienia postępowania, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Dla przypomnienia wyjaśnić wypada, iż przedmiotowa ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010, Nr 257 poz. 1726) w swoim art. 6 dokonała zmiany w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych między innymi właśnie poprzez dodanie art. 103a. zgodnie z którym - prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Skutki zakresowej niekonstytucyjności przedmiotowego art. 28 są takie, iż z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utracił on moc w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. lub przed 8 stycznia 2009 r.

Bezspornym w świetle powyższych ustaleń faktycznych winno być, iż wnioskodawczyni nie należy do kręgu osób, które prawo do emerytury nabyły w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. kiedy to nie było obowiązku rozwiązywania stosunku pracy. Wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od dnia 1 września 2007 roku. Nabycie przez nią prawa do emerytury miało zatem niewątpliwie miejsce w stanie prawnym, w którym istniał obowiązek rozwiązania stosunku pracy przez osobę pozostającą w zatrudnieniu, która ubiegała się o świadczenia emerytalne. Stosownie bowiem do obowiązującego w okresie od 1 lipca 2000 r. do 7 stycznia 2009 r. art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - 2a. - prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zatem argumenty Trybunału Konstytucyjnego przytoczone w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku, które zadecydowały o stwierdzeniu zakresowej niekonstytucyjności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – nie przystają do sytuacji prawnej i faktycznej wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni, przechodząc na emeryturę z dniem 1 września 2007 roku, była świadoma tego, że emerytura jej przyznana zostanie zawieszona, jeżeli nie rozwiąże stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Już w decyzji przyznającej tę emeryturę zawieszono jej wypłatę z tego właśnie powodu.

W tej sytuacji wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. opublikowany w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1285 z dnia 22 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do sytuacji prawnej wnioskodawczyni, a w szczególności

nie stanowi on wystarczającej podstawy w rozumieniu 401⁽¹⁾ k.p.c. do wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 roku.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 412 § 2 k.p.c. i wniesioną skargę oddalił.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 z zm.). Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w tym zakresie okoliczności uzasadniających odstępnie od generalnej zasady orzekania o kosztach procesu – tj. zasady odpowiedzialności za jego wynik.